

Srebrnolasa varnostna mreža

Več otrok, za katere skrbijo stari starši

6. julij 2013 | Tiskana izdaja , Prevod Tomaž Banovec

Kako lahko kombiniramo starost in mladost ter uredimo skrbništvo v generacijsko preskočenih družinah (skipped generation families)?

Izkušnje iz ZDA

Barack Obama je del svojega otroštva preživel pri svojih starih starših. Spominja se svoje babice »bila je trda je kot žebelj". Clarence Thomas, vrhovni sodnik, se je je znašel po svojih starih starših, ker se njegova mati ni mogla prebiti skozi mesec. Poklical ga je njegov ded "največji človek, kar jih poznam." Stari starši so vedno vzgajali in skrbeli za vnuke, če je pojavila potreba. Največkrat so to naredili dobro. Nekaj takih varovanj pa je bilo slabih prizna komik Richard Pryor, ki so ga dali v varstvo babici lastnici bordela in so ga vmes še ves čas pretepali.

Novo je to, da je v malih nuklearnih družinah stari starši vedno bolj pomembni. Od 75 mio otrok v Ameriki jih 5.5 milio živi v gospodinjstvih s starimi starši na čelu. To je število je naraslo za skoraj milijon od leta 2005 (podatki popisa). Pazite pa na veljavne stereotipe vzgoja otrok, ki jih vzgajajo stari starši je pogosto ocenjena dokaj črno belo. Ampak v večini velja vse za zelo belo. Take družine živijo nad pragom tveganja revščine in imajo svoje lastne domove. Ko starši otrok izgubijo delo in službo in ne morejo plačati hipotek, se veliko družin preseli k babici. Včasih pa so taki starši preprosto izginili - po ocenah živi samo z starimi starši okrog 900.000 ameriških otrok

Pemberton Park je apartmajsko naselje v Kansas City v Missouri-ju, v njem skrbijo za take družine. Tišina v domu upokojencev vlada na svetlih hodnikih in dvigala ter vse ostalo deluje bolj počasi. Vendar pa obstajajo znaki mladosti povsod v tem domu. Skavtinja (prostovoljka), ki pomaga pri tem opazi v stavbi razne aktivnosti, pop-star plakati so na stenah stanovanj in vidi druge znake mladosti. Lokalne donatorji so darovali še hrano za rastoče telesa: vrečke jabolk, palete jogurtov, litre sadnega soka. Na voljo je računalniška učilnica, knjižnica, notranje in zunanje otroško igrišče, redno patrolirajo, da preprodajalcev drog ni blizu. Kompleks ima na skrbi socialni delavec s krajšim delovnim časom, napolnjeno z vsem, od posredovanja pri šolskih sporih, nadziranje programa spolne abstinence za najstnike in podobno.

Pemberton park je namensko zgrajen za stare starše, ki vzgajajo mlade v tako imenovani "preskočeni generaciji" (skipped generation families). Njeni javno subvencionirani apartmaji so rezervirani za tiste, ki so starejši od 55 in mlajši od 21 let. Kot pri večini domovih je status vodenje gospodinjstev predvsem matriarhalen skupaj imajo 36 gospodinjstev, vsa rezen treh pa vodijo ženske. Kompleks so odprli leta 2011, združuje okoli ducat podobnih projektov po vsej Ameriki, iz Bronxa do Arizone. Več je možno še pričakovati.

Nekatere od vodij takih gospodinjstev s tem dvigajo svoj status družine, postanejo bolj vidni, in so sposobni neformalnih dogovorov v spopadu s sodobno birokracije, zlasti pri registraciji otrok v šolah ali medicinske oskrbe. Ampak nekaj se dogaja, kar je odziv socialne politike. Tako javno-stanovanjski organi so začeli gradnjo otroških igrišč zraven in tudi v sklopu domovih za upokojence. Da bi se izognili formalnih težav več federalnih

držav pripravlja ustvarjajo zakonske ureditve takih skrbništev. Zakoni, naj omogočajo, da registrirajo stari starši otroke v šolah in dobijo pooblastila za razgovore z zdravniki. da tudi bi ugotovili formalno prekinitev zvez z manjkajočimi ali celo sovražnimi starši otrok.

Obisk Pemberton Park navdihuje takó upanje in dvom. Pozitivno je opisati, rezidenčne babice njihova neutrudna prizadevanja za stabilnost za življenje otrok svojih otroke. Lois Powell je na invalidskem vozičku pri svojih 59 letih vzgojila najstnico vnukinjo, ko je bila še dojenček. Je "zelo staromodna" pri vzgoji, pri čemer najbolj poudarja, da je treba končati šolo. Rose Stigger, 61 let, je šla dvakrat je na sodišče za pridobitev skrbništva nad svojimi vnukinjami, ki se boji za njihovo usodo ob potepuški mami in očetom (njen sin trenutno izven zapora). Miss Stigger hrepeni, da bi se njena dekleta, da vpišejo na kolidž, saj ona ni nikoli storila.

Pemberton Park je podporna skupina iz opeke in malte, žarke sonca : so babice "imajo ki imajo hrbet drug za podporo drugega".

Na temni strani babice opisujejo družbo v slabem stanju. Miss Stigger je delala celo življenje in še vedno počne. Prihodnje generacije morda nikoli ne veš takšno stabilnost. Prepogosto so to "dojenčki, ki imajo otroke," pravi. Družba in priložnosti generirajo premlade in slabo izobražene starše, včasih brez služb, in brez denarja da bi do lahko ustanovili trdno družino: "Potem pa jih odložite kar mami."

Ozri se okoli, pazi na Superbabico, (Supergrani)

Babice boj s sodobno šolsko izobrazbo (matematika je posebno pomembna), pogosto opozarjajo na svojo moralno in pogosto veliko izčrpanost. Odsotnost staršev pomeni padec v čustvih, tu so moteči tudi bežni in površni obiskih, »utripajoče« stanje denarja in posledično zmanjšanje imetij. Večino mladih želijo narediti ponosne in so jim za to hvaležne, pravi Latoya Walker, rezident svetovalec Pemberton parka. Ampak so take šefice gospodinjev tudi videli kot "oseba, ki nerga ves čas".

Samuel McHenry, odvetnik pravno pomoč, je delal s starimi starši že več kot 20 let. On vodi seznam kriz, ki jih je poslala v centru pisarno v Kansas Cityju, in pomaga ljudem, ki nestrpno iščejo skrbništvo nad otrokom. Morda samo eden od desetih primerov vključuje smrt enega od bioloških staršev. Stvari niso preproste, če tekmujejo stari starši in grdo v boj za vnuke, je vzdihnil g McHenry,. To ni nič nenavadnega za vojaške starše, da odobrijo začasno skrbništvo do starih staršev, ko so razporejeni na druge delovna mesta.

Približno tretjino obravnavanih primerov je zaradi staršev zaprti zaradi drog ali preveč zasvojen in nesposoben za vzgojo otrok. Približno polovico časa, starši "odpeljala". Tudi tu so droge po navadi velik razlog. Nekatero velike spremembe so že nastale: stari starši so postali veliko mlajši, s srednjo starostjo v že poznih 40-ih letih. Bolj so pogoste stranke, ki želijo skrbeti za več otrok z različnimi skupinami otrok, štiri ali pet let narazen.

Stranke gospoda McHenryjevega so pravno šibke, vidi pa veliko odvetnikov na sodišču, ker je več premožnih starih staršev v podobni stiski, ki se borijo za svoje vnuke . Kaj vse je skupno, da poskušajo rešiti svoje družine, po prejšnjih nesrečah.

Da, morda bi spodbudila gledalca k previdni optimizem. Babice Kansas City rešujejo družbo pod velikim pritiskom. Ampak te glave družine kažejo neverjetno odpornost, zgrajeno na veri v drugo priložnost podprto s trdim delom. To ni nepomembno želimo jim veliko sreče, in otrokom, ki jih vzgajajo.

Poslovenil Tomaž Banovec
Interno za potrebe ZDUS in HELPS

7. julij 2013.